HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לגזוז וליעבד ר' יוסי בר' יהודה אומר עשה שוגג כמזיד בתמורה ולא עשה שוגג כמזיד במוקדשין [א] ר' אלעזר אומר הכלאי' והטרפה והיוצא דופן וטומטום ואנדרוגינוס לא קדושין ולא מקדישין: **גמ'** מ"ט דר' יוסי בר' יהודה אמר קרא 1 יהיה קודש לרבות שוגג כמזיד ה"ד שוגג כמזיד אמר חזקיה כסבור שהוא מותר להמיר [ב] גבי תמורה לקי גבי קדשי' לא לקי [ג] לישנא אחרינא גבי תמורה קדיש גבי קדשים לא קדיש] ר"ל ור' יוחנן אמרי כסבור לומר תמורת עולה [ג] ואמר תמורת שלמים (לישנא אחרינא) גבי תמורת שלמים קדיש גבי קדשים לא קדיש [ל"א] כסבור לומר שחור ואמר לבן גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי ר' יוחנן אמר (א) באומר תצא זו ותיכנס זו גבי קדשים (באומר) שנולד בהם מום נאכלין בלא פדיון לא לקי גבי תמורה לקי רב ששת אמר באומר אכנס לבית זה ואקדיש ואמיר מדעתי ונכנס והמיר והקדיש שלא מדעתו גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי: ר"א אומר הכלאים והטרפה וכו': אמר שמואל לא קדושין בתמורה ולא מקדישין לעשות תמורה תניא אמר ר' מאיר ומאחר שאין קדושין מהיכן מקדישין אלא אי אתה מוצא אלא במקדיש בהמה ואח"כ נטרפה (ב) במקדיש ולד ויצא [דרך] דופן אבל כלאים וטומטום ואנדרוגינוס אי אתה מוצא אלא בולדי קדשים ואליבא דרבי יהודה דאמר הולד עושה תמורה אמר רב פפא מ"ט [ד] דר' אליעזר כבהמה טמאה מה בהמה טמאה לא קרבה ולא נחתא לה קדושת הגוף אף הנך לא קרבי ולא נחתא להו קדושת הגוף אמר ליה רב פפא לרבא והרי בעל מום דלא קריב ונחתא ליה קדושת הגוף א"ל בעל מום קרב במינו א"ה טרפה נמי קא קרבה במינה אלא אמר רבא כבהמה טמאה מה בהמה טמאה פסול הגוף אף כל פסול הגוף לאפוקי בעל מום דפסול חסרון נינהו א"ל רב אדא לרבא והלא 2 שרוע וקלוט כתיב בפרשה והא הני פסול הגוף נינהו אלא אמר רבא כבהמה [טמאה] מה בהמה טמאה דליכא במינה אף כל דליכא במינה לאפוקי בעל מום דהא איכא במינה מאי אמרת טרפה איכא במינה לא דמיא לבעל מום בהמה טמאה אסורה באכילה וטרפה אסורה באכילה לאפוקי בעל מום דמותר באכילה אמר שמואל המקדיש את הטריפה צריכה מום קבוע לפדות עליו ש"מ פודין את הקדשים להאכילן לכלבים אלא אימא עושה קדושה (למיתה [ה] כסבור מותר להקדיש בעלי מומין לגבי מזבח גבי תמורה קדיש גבי קדשים לא קדיש) למות ור' אושעיא אומר אינה אלא כמקדיש עצים ואבנים בלבד [ו] תנן כל הקדשים שנעשו טרפה אין פודין אותן לפי שאין פודין הקדשים להאכילן לכלבים טעמא שנעשו הא היו מעיקרא פודין אותן דלמא האי תנא סבר כל היכא דלא חזי לגופה לא נחתא לה קדושת הגוף תא שמע רבי אלעזר אומר הכלאים ויוצא דופן וטריפה וטומטום ואנדרוגינוס לא קדושין ולא מקדישין ואמר שמואל לא קדושין בתמורה ולא מקדישין לעשות תמורה ותניא אמר רבי מאיר וכי מאחר שאין קדושין מהיכן מקדישין אלא אי אתה מוצא אלא במקדיש בהמה ואח"כ נטרפה הא היתה טרפה מעיקרא לא נחתא ליה קדושת הגוף אמר

ליגזז וליעבד. אלא כדין קדשים שקדם הקדשן את מומן שכשפודין אותן אין בהן היתר גיזה ועבודה אלא היתר אכילה כדאמרי' בפ' שני דבכורות (דף יד.) משא"כ בקדשים שאם קדם מומן להקדשן יוצאין לחולין ע"י פדיון ליגזז וליעבד כדאמרי' התם בבכורות אבל בתמורה גלי קרא (ויקרא כז) טוב ברע או רע בטוב לא הפריש בין תם לבעל מום: **גמ'** לג] **גבי תמורה לקי.** דרבי ביה קרא הוא לד] שוגג כמזיד: **גבי קדשים לא לקי.** לה] דלא מצינו מלקות אלא במזיד ובהתראה: **כסבור לומר.** שור שחור שילא מביתי תחלה יהא תמורה תחת זה ויצא מפיו שור לבן גבי תמורה קדיש ולקי דגלי ביה קרא (ג): **גבי קדשים.** לו] אם בעל מום הוא למזבח לא לקי דהא לא קדיש דהקדש טעות אינו הקדש: **תלא זו ותיכנס זו.** ואותה של הקדש תמימה היא ולא נפקא לחולין אלא תופסת זו בקדושתה לז] והויא תמורה והוא לח] סבור שתצא לחולין כבעל מום לט] ולא להמיר נתכוין ואפ"ה לקי וגבי קדשים נמי דומיא דהאי שהיה יודע שהקדשים אסורין לזרים אבל מ] סבר הוא דהיכא דנפל בהן מום נאכלין בלא פדיון והיינו דומיא דהאי שהיה יודע שהתמורה אסורה אבל בכי האי גוונא מא] סבר דמותר: **ונכנס והקדיש והמיר שלא מדעתו.** שבעל מחשבות הוא ולא היה יודע מה היה אומר מב] בתמורה קדשי ולקי דגלי קרא שוגג כמזיד: **בקדשים.** לא קדיש ואי [ז] איכא בעל מום למזבח לא לקי דהא לא קדיש דהקדש טעות הוא: **לא קדושין בתמורה.** אע"פ שהתמורה חלה קדושת הגוף על בעל מום קבוע אינה חלה על אלו וכ"ש שאין קדושת הגוף חלה עליהן בהקדש הפה אלא קדושת דמים כעצים ואבנים ואין צריכין מום לפדות: **ולא מקדישין.** אחרים בתמורה אם מג] קדש הן: ור' מד] מאיר מפרש היאך הן קדושין שצריך לומר שאין מקדישין: **במקדיש בהמה.** דחיילא עלה קדושה: **ואח"כ נטרפה.** מה] (אע"פ קדושה היא) בזו הולרך לומר שאף על פי שקדושה היא אינו עושה תמורה אבל כלאים וטומטום ואנדרוגינוס מתחילת ברייתן נתקלקלו ואין מו] בהן אותה קדושה: **אלא בוולדי קדשים.** שקדשה אמן קודם שנתעברה דהשתא ממילא הן קדושים דעובר ירך אמו הוא ובהא הולרך לומר דאינן עושין תמורה: **ואליבא דר' יהודה דאמר.** [יא.] בשאר ולד קדשים עושה תמורה איצטריך לאשמועינן בהני דלא עבדי תמורה ולא נחתא להו קדושת הגוף אפילו ע"י תמורה והני דאמרן לאו רע מעיקרו נינהו דהא אוקימנא במקדיש בהמה ואח"כ נטרפה במקדיש ולד כו' וטומטום ואנדרוגינוס קדשי אגב אמן קודם ילירתן **והרי בעל מום דלא קרב ונחתא ליה קדושת הגוף.** ע"י תמורה כדקתני מתני' שהתמורה חלה כו' ואי קדם הקדשו את מומו עביד תמורה כדכתיב טוב ברע והך בהמה נמי שקדם הקדשה את טריפתה תעביד תמורה ואי נטרפה כשהיתה חולין תתפוס בתמורה: **קרב במינו.** שאר בהמות תמימות אבל כל הני ה' לא קרבי במינו. יולא דופן לא חשיב ליה מין שאר בהמות מז] דתמיהו אנשי (ד): **פסול הגוף.** וכל הני פסול הגוף הן בלא חסרון כגון ניקב קרום של מוח וניקבה הקיבה אבל מח] מום פסול חסרון בעלמא הוא: **והלא שרוע וקלוט דכתיב בפרשה.** (ויקרא כב) גבי מט] בעלי מומין והני פסול הגוף נינהו בלא חסרון ואפי' הכי נ] עביד תמורה דכתיב טוב ברע הכי נא] פירש רבי: **מאי אמרת טרפה** נב] **איכא נמי במינה לא דמיא לבעל מום דבהמה טמאה אסורה באכילה וטרפה אסורה באכילה לאפוקי בעל מום דמותר באכילה.** כלומר אי לא מדמיא טרפה לטמאה להא מילתא דיש במינה קרב דמיא לה במילתא אחריתי דאסורה באכילה כמותה: **צריכה מום קבוע כו'.** דקסבר שמואל נחתא לה קדושת הגוף: **שמע מינה כו'.** ואנן קי"ל (לקמן לא.) דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים אלא למיתה נג]: **כמקדיש** נד] **עלים** [ח] **(וגפרית).** ונפדים ליאכל לכלבים דלאו קדשים מקרייא:

גבי תמורה לקי גבי קדשים **לא** לקי. ולית ספרים דגרסי גבי תמורה קדיש כו' נה] ולפי גי' ראשונה נו] משום דשוגג דתמורה לקי דגזירת הכתוב היא משום דכתיב יהיה לרבות שוגג כמזיד ורבינו ברוך נז] ורבינו שמעון שאנץ איפלגו בה הרבה אם יש מלקות בשוגג דתמורה ומצאו בה ספרים חלוקים הכא ובריש מכילתין פירשתיו ומיהו בסמוך גבי כסבור קדשים שנולד להם מום נאכלין בלא פדיון לא מצינו למגרס גבי קדשים לא קדש שהרי קדוש ועומד הוא מעיקרא אלא ה"ג ביה גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי: **אכנס** לבית זה כו' הקדיש **שלא** מדעתו. פרש"י שבעל מחשבות היה ולא היה יודע מה היה אומר וקשה למה לו לומר אכנס לבית כו' לכך נראה לפרש אכנס לבית זה כו' כלומר כשאכנס לבית זה תהיה בהמה זו תמורה מיד וזו תהיה נח] קדושה נט] מדעתיה ס] ונכנס בה והמיר והקדיש שלא מדעתו שלא אמר דבר בכניסתו סא] וגם לא חשב במה שאמר מתחילה ונמצא שחל התמורה וההקדש שלא מדעת: **אי** הכי טרפה נמי **הא** קרבה במינה. אבל מן השאר לא פריך דטומטום ואנדרוגינוס בריות משונות הן והוי כאילו לא קרב במינן וכך יוצא דופן תהי בה אינשי והוי כאילו לא קרב במינו וכן כלאים משונה הוא והוי כאילו לא קרב במינו וכן פרש"י:

הדרן עלך יש בקרבנות

עין משפט נר מצוה

לב א מיי' פ"ג מהל' תמורה הלכה ה:

לג ב מיי' פ"א שם הלכה ג:

לד ג מיי' פ"א מהלכות מעילה הל' ג:

לה ד מיי' פ"א מהל' תמורה הלכה יז:

ה [מיי' פ"א מהל' איסורי מזבח הל' ג]:

לו ו מיי' פ"א מהל' תמורה הלכה ב וע"ש:

ז [מיי' פ"ו מהל' ערכין הל' לד]:

לז ח ט מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הל' י ופ"א מהלכות תמורה הלכה יז:

לח י מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הל' י:

מוסף רש"י

הכלאים כו'. כלאים פסול להקרבה דכתיב (ויקרא כב) שור או כשב, פרט לכלאים, כי יולד פרט ליולא דופן, והנך חמשה יליף ר"א מקראי דלא חייל קדושה עליהם, ואע"ג דשאר פסולי הקרבה כגון רובע ונרבע מוקלה ונעבד ואתנן ומחיר חיילא עלייהו קדושת הגוף וצריכין מום קבוע ליפדות עליו ולאחר פדיון אסורין בגיזה ועבודה, הני לא חיילי עלייהו אלא קדושת דמים כדיקלא בעלמא ונפדין בלא מום ומותרין בגיזה ועבודה לאחר פדיון (יבמות פד.). **לא קדושין בתמורה.** לא מיבעיא תחילת הקדש דלא קדשי, דאפילו בעל מום שקדם מומו להקדשו לא נחתא ליה קדושת הגוף כדאמר בבכורות פ"ב (יד.) אלא אפילו אם המיר קודש בהן הני לא מקדשי, דאילו בעל מום חיילא עליה קדושת הגוף ליאסר בגיזה ועבודה אף משיפדה, דכתיב טוב ברע אם המר ימירנו, אפילו הכי אהני לא חיילא (יבמות פד.) שאם הן חולין והמירן בבהמת קדשים אינם נתפסין ואפילו תמורה שחלה על בעלי מומין קבועין אינה חלה עליהן וכ"ש אם הקדישם ממש אינן קדושין (לעיל יא.). **ולא מקדישין לעשות תמורה.** אין מקדישין אחר לעשותו תמורה, אם הן קדושין והמיר בהמת חולין בהן (שם) והיכי שהן עצמן קדושין, עגון שהיו ולדות קדשים דקדשי אגב אמן (בכורות מב.).

הדרן עלך יש בקרבנות

שינויי נוסחאות

א] לעיל יא. איתא ר' אליעזר וכל"ל, ועי' בתו' יבמות פ"ד ע"א ד"ה ר"א. (מרא"כ) ב] להמיר. דכוותיה גבי קדשים כסבור מותר להקדיש בעלי מומין לגבי מזבח, ועי' בהשמטות בסוף המסכת (ש"מ) ג] גי' רש"ק, ד] צ"ל לישנא אחרינא כסבור מותר להקדיש בעלי מומין לגבי מזבח גבי תמורה קדיש גבי קדשים לא קדיש ר"ל ור"י אמרי כסבור לומר תמורת עולה ואמר תמורת שלמים ל"א כסבור לומר שחור כו' צ"ק וכן הוא בספר קרבן אהרן פרשת בחקותי וע"ש, ה] ורבי יוחנן אמר כסבור תיבת ר"ל ואות ו' י' נמחק (ש"מ) ו] שלמים תמורת שלמים ואמר תמורת עולה דקדיש דכוותיה גבי. מתיבת לישנא עד תיבת שלמים מוקף חצי לבנה (ש"מ) ז] ס"א גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי ל"א, ח] דלא קדיש כסבור (ש"מ) ט] לבן, לבן ואמר שחור גבי (ש"מ) י] לקי ריש לקיש (ש"מ) יא] תלא זו ותיכנס זו דכותיה (ש"מ) יב] באומר קדשים שנולד (ש"מ) יג] פדיון גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי. יד] עי' בהשמטות בסוף המסכת (ש"מ) טו] אמר רבי וכי מאחר. [ובכת"י אחר לא מחק תיבת ר"מ וכן בכל העמוד] (ש"מ)

טז] ויצא דרך דופן (ש"מ) יז] אמר רבא מ"ט (ש"מ) יח] הנך דלא קרבי לא נחתא להו קדושת הגוף א"ל רב אדא בר אהבה לרבא (ש"מ) יט] נמי קרבה. תיבת קא נמחק (ש"מ) כ] הני פסולי הגוף נינהו כו' כבהמה טמאה מה (ש"מ) כא] ה"ג מאי אמרת כו' כלומר אי לא דמיא טריפה לטמאה בהא מילתא דאין במינו קרב מ"מ דמיא ליה במילתא אחריתי דאסורה באכילה לאפוקי בעל מום דלא דמיא כלל לבהמה טמאה. ויס"ג אמר שמואל המקדיש את הטריפה צריכה מום קבוע דסבר דמיגו דנחתא עליה קדושת דמים נחתא עליה קדושת הגוף, ול"ג ליה (ש"מ) כב] מאי צ"ל מה (הגר"א) כג] טריפה נמי איכא (ש"מ) כד] לפדות עליה (ש"מ) כה] תיבת למיתה ל"ס. ומתיבת כסבור עד תיבת למות נרשם על כל תיבה קו להורות כי לפ"ד ראוי למחקו (ש"מ) כו] למות. ס"א ופליגי דר' אושעיא דאמר אינו אלא כו' (ש"מ) כז] בלבד בכאן צריך להיות ת"ש ר"א כו' הנדפס לקמן בסמוך עד סוף הפרק בע"ב ואח"כ צ"ל תנן כו' עד תיבת ת"ש (ש"מ) כח] פודין את הקדשים (ש"מ) כט] אותן. בקצת ס"י נ"א תני היו טריפה ואיבעית אימא לעולם דנעשו טריפה ומני רבי אלעזר היא דאמר כל היכא דלא חזי להקרבה לא נחתא קדושה לגופה ע"כ. וזו היא גרסת הרגמ"ה ז"ל (ש"מ) ל] תיבת מאיר נמחק (ש"מ) לא] נטרפה טעמא דהקדיש ואח"כ נטרפה הא (ש"מ) לב] נחתא לה קדושה אות י' נמחק (ש"מ) לג] עיי' בהשמטות שיטה שבסוף המסכת. לד] קרא צ"ל יהיה לרבות אגג (צ"ק) לה] לקי. אם בעל מום הוא (ש"מ) לו] אם הקדיש בעל מום למזבח לא (ש"מ) לז] והויא תמורה. ע' רש"ש. לח] והוא היה סבור (ש"מ) לט] מום. ס"א ולא המיר אלא ע"מ שתצא זו לחולין אפ"ה קדיש דרבי קרא ולקי וגבי (ש"מ) מ] אבל סבור (ש"מ) מא] אבל סבור בכי האי גוונא מותר (ש"מ) מב] היה אומר ולא אמר יותר בתמורה וקדשים וכו' (צ"ק) מג] אם קדוש הן (ש"מ) מד] ורבי מפרש. תיבת מאיר נמחק (ש"מ) מה] דאע"פ שקדושה היא (ש"מ) מו] ואין אתה מוצא בהן קדושה (ש"מ) מז] דתמיה בהו אנשי. טרפה נמי קרב במינה דהא שאר בהמות דהוי מין טרפות קרבין כצ"ל (ש"מ) מח] אבל חסרון בעל מום בעלמא הוא (ש"מ) מט] גבי מומין, תיבת בעלי נמחק (ש"מ) נ] רבי רחמנא דעביד תמורה (צ"ק) נא] הכי גריס (ש"מ) נב] טריפה נמי איכא במינה (ש"מ) נג] למיתה וטעון קבורה לאחר מיתה הס"ד. ובכ"י אחר שמע מינה פודין את הקדשים להאכילן לכלבים דקאמ' לפדות עליו וכי פריך לה לא חזיא אלא לכלבים ש"מ וכו' ואנן קיימא לן לקמן דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים אלא אימא עושה קדושה למות דנחתא לה קדושת הגוף וקדשים מקרייא ואפי' כי הוממו אין פודין אותן וכיון דאין פודין אותן להאכילן לכלבים אזלא למיתה וטעון קבורה לאחר מיתה (ש"מ) נד] עלים ונפדית ליאכל לכלבים ולאו קדשים מקרייא (ש"מ) נה] ולפי גי' ראשונה דשוגג דתמורה לקי משום דגזה"כ היא כצ"ל (רש"ש) נו] משום שוגג (ש"מ) נז] ורבינו שמשון משאנץ (ש"מ) נח] קדושה ונכנס והמיר כצ"ל (ש"מ) נט] וזו תהיה קדושה מדעתי כצ"ל (יעב"ץ) ס] ונכנס בו והמיר כצ"ל (רש"ש) סא] וגם לא נזכר במה שאמר מתחילה. וי"מ מדעתי שיש לי עתה להקדיש שחור והקדיש שלא מדעת לבן (ש"מ)

מסורת הש"ס

א) בכורות מב. לעיל יא. יבמות פג:, ב) [לעיל יג.], ג) [לעיל יא. בכורות מב.], ד) לקמן ל:,

תורה אור השלם

1. לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בְּרָע אוֹ רַע בְּטוֹב וְאִם הָמֵר יָמִיר בְּהֵמָה בִּבְהֵמָה וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹּדֶשׁ: ויקרא כז י
2. וְשׁוֹר וָשֶׂה שָׂרוּעַ וְקָלוּט נְדָבָה תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ וּלְנֵדֶר לֹא יֵרָצֶה: ויקרא כב כג

הגהות הב"ח

(א) גמ' רבי יוחנן אמר באומר נ"ב ר"ל בסבור: (ב) שם במקדיש ולד נ"ב במעי אמו ועי' לעיל דף יא: (ג) רש"י ד"ה כסבור לומר וכו' דגלי ביה קרא וגבי קדשים לא קדש ואם בעל מום כצ"ל והד"א: (ד) ד"ה קרב במינו וכו' דתמיהו אינשי על יוצא דופן הס"ד:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ר"א אומר הכלאים. נקט הכא דבהא קדשים ותמורה שוין ומינה למד שמואל בגמ' דאינן קדושין בתמורה: [ב] שם מותר להמיר. כאן שייך דבורה ל"ו (בגמ' שלו ד' בערלין ופפד"א) כסבור עד לא קדיש (וגם קודם תיבת כסבור צ"ל וגבי קדשים) ואח"כ ל"א ואח"כ גבי תמורה עד לא לקי ואח"כ ללישנא אחרינא שהוסיף רש"ק. אבל נ"ל דלישנא קדיש ולא קדיש אינו כלל בכל הסוגיא וכן משמע בתוס' ד"ה גבי ע"ש ואף לאית ספרים כו' אינו ללשון דלקי אבל שני הלשונות יחד אינן: [ג] שם ואמר תמורת שלמים ל"א כסבור לומר שחור כו' כצ"ל. ל"א גבי תמורת עד לא קדיש ל"ג וכן הס"א שנ"ב: [ד] דר"א. צ"ל דר' אלעזר: [ה] שם אלא כו'. צ"ל למיתה ור' אושעיא ומתיבת כסבור עד למות ל"ג: [ו] שם בלבד. גרס"י ת"ש רא"א עד א"ל שמואל קסבר ר"א כל כו' עד הגוף תנן כו' עד דלמא הא מני ר"א היא ע"כ גרס"י. האי תנא סבר עד הגוף דלמא הך עד סבור ל"ג רש"י: [ז] רש"י ד"ה בקדשים. איכא צ"ל הקדיש: [ח] ד"ה כמקדיש. וגפרית. צ"ל ואבנים:

רבינו גרשום

ואין יוצאין לחולין ליגזז וליעבד. בקדשים שקדם מום קבוע להקדישן ונפדו דחייבין בבכורה ובמתנות ויוצאין לחולין ליגזז וליעבד: **עשה שוגג כמזיד בתמורה ולא בקדשים: גבי תמורה לקי.** דהא כתיב יהיה קדש לרבות שוגג כמזיד: **וגבי קדשים לא לקי.** (אם) שוגג (הוא) אבל המקדיש בעל מום קבוע במזיד עובר בה' לאוין כדאמרן בפרק קמא (ו.): **כסבור.** להקדיש אדום והקדיש שחור לא קדיש כדתנן (נזיר לא.) הקדש טעות בש"א הקדש ובה"א אינו הקדש: **כגון דאמר תצא זו לחולין ותכנס זו תמורה בקדושתה.** גבי תמורה לקי כדאמרן בפ"ק לא יחליפנו בשל אחרים שאינו שלו דהיינו תצא שלי (זו) לחולין ותהא של פלוני [ואותה שלו תהא] תמורתה קדשה ולקי דהוי תמורה: **גבי קדשים.** לא לקי דלא כתיב בהו יהיה: **תניא א"ר מאחר כו'** כדפרשינן בפ"ק: **אי אתה מוצא אלא בוולדי קדשים דקדשי אגב אימיהו. וכר' יהודה.** דאמר בשאר וולדות קדשים וולד עושה תמורה. אבל הני אין מקדישין לעשות תמורה דלא אלים קדושתיהו: קסבר דינן כבהמה טמאה: **הרי בעל מום דלא קריב.** והא קדיש קדושת הגוף וקתני דתמורה חלה עליו ותמורה הוי קדושת הגוף: **בעל מום איכא במינו.** דקרב תם הילכך קדיש קדושת הגוף: **אף כל פסול הגוף.** כגון הללו כלאים וטרפה לא קדשי קדושת הגוף לאפוקי בעל מום דפסול חסרון אבר הוא דקדיש קדושת הגוף: **והלא שרוע וקלוט כתוב בפרשת בעלי מומין.** והללו לית בהו חסרון דשרוע שנשתרבבה יריכו קלוט שפרסותיו קלוטות כשל חמור דלאו פסול חסרון אלא פסולי הגוף נינהו כטרפה וקא קדשי קדושת הגוף כתמורה: **לאפוקי בעל מום.** דאיכא דקרב במינו [דליכא במינה דקרבה]. וכי תקשי לך טרפה נמי איכא במינה דקרבה ודמיא לבעל מום דאיכא במינו דקרב ותקדוש קדושת הגוף כבעל מום: **לא דמיא.** טרפה לבעל מום להאי עניינא דבעינן למימר אלא דמיא לבהמה טמאה: **דמה בהמה טמאה אסורה באכילה אף טרפה אסורה באכילה.** ולא קדשה קדושת הגוף כבהמה טמאה לאפוקי בעל מום דמותר באכילה (הילכתא) הילכך קדיש קדושת הגוף: **צריכה מום קבוע לפדות עליה.** אם רוצה לפדותה: **ש"מ פודין את הקדשים להאכילו לכלבים.** שהרי היא אינה ראויה לאכילת אדם דטרפה היא ואינה ראויה אלא לכלבים: **אלא אימא המקדיש טרפה עושה (תמורה) קדושה למות.** דאינה בר פדיה אלא כונסין אותה לכיפה והיא מתה מאליה כלומר דנחתא לה קדושת הגוף: **ופליגא דר' אושעיא דאמר המקדיש טרפה הוי כמתפים עצים ואבנים בלבד.** כלומר דקדושת דמים היא: **טעמא משום דהקדישה ואח"כ נטרפה: את מוצא.** דקדשה קדושת הגוף: **הא היתה טרפה מעיקרא.** קודם שהקדישה לא קדשה קדושת הגוף: **קסבר.** האי תנא ר' אלעזר כל דלא חזיא להקרבה לא קדיש קדושת הגוף וש"מ סבר דלא קדשה קדושת הגוף ותיובתא דשמואל דאמר (דקדשה קדושת הגוף דקדושת מת) עושה קדושה למות היינו קדושת הגוף קסבר אע"ג דלא חזי להקרבה הא היו מעיקרא שהיו טרפה קודם שהקדישן פודין אלמא לא קדשה קדושת הגוף: **תני היו טרפה מעיקרא אין פודין אותן: ואיבעית תימא.** לעולם נעשו קא תני וקא דייק הא היו טרפה פודין והאי תנא סבר כל היכא כו': הדרן עלך יש בקרבנות

שיטה מקובצת

כסבור שהוא מותר להמיר גבי תמורה לקי. עי' בהשמטות בסוף המסכת: **כסבור לומר שחור ואמר לבן.** [וי"מ מדעתי שיש לי עתה להקדיש שחור והקדיש שלא מדעת לבן]: **אלא במקדיש בהמה ואח"כ נטרפה.** הוי מצי לאשכוחי בטריפה מעיקרא וכגון בולדות קדשים וכן יוצא דופן אלא דדוחק לאוקמא בולדות קדשים וכל כמה דמצי לאשכוחי בחולין לא מוקי לה בקדשים. תוס': **א"ל בעל מום קרב במינו.** ויוצא דופן משנולד גלוי לכל שנשתנה משאר נולדים וחשיב בריה בפני עצמו אבל שרוע וקלוט אין מכירין הדבר כל כך וכן צ"ל ביתום דהוי מפורסם כיוצא דופן דס"פ אלו מומין (בכורות מב.) מפיק טומטום ומעייל יתום: **ש"מ פודין את הקדשים להאכילן לקדשים אלא אימא עושה קדושה.** דנחתא לה קדושת הגוף וקדשיה כלומר דאסור אף לאחר פדיונה בגיזה ועבודה דחשיב ליה קדם הקדישן למומן ונחתא איסורא ואפילו הוממו אין פודין וכיון דאין פודין אותן להאכילן לכלבים אזלא למיתה: **רש"י ד"ה גבי תמורה לקי וכו'.** עי' גרסא אחרת בהשמטות בסוף המסכת: **רש"י ד"ה תצא זו ותכנס זו ואותה של הקדש וכו'.** עי' בהשמטות בסוף המסכת: **רש"י ד"ה ואליבא דר"י דאמר וכו' קדשי אגב אימן קודם יצירתן.** עי' בהשמטות בסוף המסכת: **תוס' ד"ה גבי תמורה וכו' גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי.** וז"ל הגליון במתני' ר' יוסי ב"ר יהודה אומר עשה שוגג וכו', י"מ אף לענין מלקות מיירי מדאמרינן בסמוך גבי תמורה לקי. וי"מ דלא לקי דלא מצינו מלקות בשוגג ולקי דקאמר ר"ל שהתמורה נתפסת בקדושה והוי כמו דאמרי' (בערכין כ' ע"א) לוקה בערך שלם: